

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.
Levélcím: 1245, Budapest 5. Pf. 1036
Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860
Ügyszám: Vj/31/2013.
Iktatószám: Vj/31-145/2013.

Nyilvános változat*

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvédek: Dr. H.-B. Z. és Dr. V. P;) által képviselt **MVM Magyar Villamos Művek Zrt.** (Budapest) kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelemre indult versenyfelügyeleti eljárásban, amelyben további ügyfélként részt vett a szintén a Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda által képviselt **E.ON Földgáz Trade Földgázkereskedő Zrt.** (Budapest) és az **E.ON Földgáz Storage Földgáztároló Zrt.** (Budapest) meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács engedélyezi, hogy a Magyar Villamos Művek Zrt. irányítást szerezzen az E.ON Földgáz Trade Földgázkereskedő Zrt. és az E.ON Földgáz Storage Földgáztároló Zrt. felett.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, a Versenytanácsnál benyújtott, vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevelében terjesztheti elő.

I n d o k o l á s

I .

A kérelmezett összefonódás

- 1) Az MVM Magyar Villamos Művek Zrt. (a továbbiakban: MVM) 2013. március 28. napján Részvény Adásvételi Szerződést kötött az E.ON Földgáz Trade Földgázkereskedő Zrt. (a továbbiakban: EFT) és az E.ON Földgáz Storage Földgáztároló Zrt. (a továbbiakban: EFS) részvényei 100 százalékának megvásárlására, azok jelenlegi

* A Vj/31-141/2013. számú határozat és a Vj/31-144/2013. számú kijavító határozat egységes szerkezetbe foglalt, betekintheső változata

részvénytulajdonosaival az ugyanazon vállalkozáscsoportba (E.ON-csoport) tartozó E.ON Ruhrgas International GmbH-val (a továbbiakban: ERI), illetve az E.ON Gas Storage GmbH-val.

- 2) A Részvény Adásvételi Megállapodás értelmében [...]*
- 3) Az MVM a Gazdasági Versenyhivatalhoz 2013. április 3-án benyújtott kérelmében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) VI. fejezetének rendelkezései alapján az 1) pontban hivatkozott tranzakció engedélyezését kérte.
- 4) A kérelmezett összefonódás a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK tanácsi rendelet alapján nem bejelentés-köteles [részletesen lásd: 63) pont]. Az összefonódás engedélyezésére Magyarországon kívül Ausztria, Németország, Románia, Ukrajna és Szerbia versenyhatósága előtt indult eljárás, amely hatóságok az összefonódást feltétel nélkül engedélyezték.*
- 5) Az eljáró versenytanács 2013. április 30-i keltezésű, Vj-031-20/2013. számú végzésével a Tpv. 63. § (4) bekezdése alapján a Tpv. 63. §-a (3) bekezdése b) pontjának alkalmazásáról döntött.

További megállapodások

- 6) Az ERI és az MVM opciós szerződést kötöttek [...].
- 7) Az MVM-nek az EFT feletti irányításszerzése megvalósulását követően [...].

II.

Az összefonódás résztvevői

Az MVM-csoport

- 8) Az MVM és az általa irányított vállalkozások (a továbbiakban: MVM-csoport) meghatározó tevékenységi területe a villamosenergia-iparhoz kapcsolódik. Az MVM-csoport tevékenysége kiterjed a villamosenergia-termelés, az átvitel, a rendszerirányítás és az áramkereskedelem területére, azaz egy vertikálisan integrált vállalkozáscsoportnak tekinthető, amely a villamos energia piachoz kapcsolódó egyéb szolgáltatásokat is végez. Tevékenységi körébe tartozik továbbá a 2011. év óta a földgáz nagy- és kiskereskedelem, amelyen azonban részesedése egyetlen szegmensben (elsődleges beszerzés, gáz értékesítése kereskedőknek, erőműveknek, ipari fogyasztóknak) sem haladja meg a 20%-ot.

* A [...] szimbólummal jelölt részek üzleti titkot képeznek.

* Módosítva a 2013. augusztus 7-én kelt, Vj/31-144/2013. sz. határozattal.

- 9) Az MVM más vállalkozásokkal közösen az alábbi vállalkozásokat irányítja:
- Powerforum Zrt. (másik irányítója az EFT), amely magyarországi villamos energia- és gáz árverési hirdető felületet működtet.
 - MPVI Mobil Zrt. (további irányítói: MFB Invest Zrt., Magyar Posta Zrt.), mely jelenleg gazdasági tevékenységet nem végez.
 - Magyar Gáztranzit Zrt. (másik irányítója az MFB Invest Zrt.), melynek feladata, hogy az Eustream a.s., szlovák jog alatt bejegyzett vállalattal együttműködve megépítse, majd 25 éven keresztül üzemeltesse egy új, magyar-szlovák kétirányú, nagy nyomású földgázszállító-vezeték magyarországi szakaszát. A vezeték a Vecsés – Gödöllő – Balassagyarmat – HU/SK országhatár – Vel'ké Zlievce nyomvonalon fog húzódni. A vezeték tervezett átviteli kapacitása éves szinten körülbelül 5 milliárd köbméter. A földgázszállító-vezeték megnyitásának, az üzemeltetés megkezdésének tervezett időpontja 2015. január 1.
 - Déli Áramlat Magyarország Zrt. (másik irányítója a Public Joint Stock Company Gazprom), feladata a Déli Áramlat földgázvezeték magyarországi szakaszának megépítése, mely esetében az átadás időpontja azonban még bizonytalan.
- 10) Az MVM-csoport 2012. évben elért nettó árbevétele, továbbá az MVM és az általa más vállalkozásokkal közösen irányított vállalkozások 2012. évi nettó árbevételének arányos része együttesen meghaladta a 15 milliárd forintot, és annak több, mint kétharmada Magyarország területéről származott.

Az MVM irányítási viszonyai

- 11) Az MVM többségi (99,98 százalékos) részvényese a Magyar Állam. Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Vagyontörvény) 3. § (1) bekezdése alapján felette a Magyar Államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét az állami vagyon felügyeletéért felelős nemzeti fejlesztési miniszter (a továbbiakban: Miniszter) gyakorolja, aki e feladatát a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: MNV) útján látja el.
- 12) Az MNV a Magyar Állam által alapított egyszemélyes részvénytársaság. Alapító okiratának elfogadása és módosítása a Miniszter hatáskörébe tartozik. Az MNV ügyvezetését általános jelleggel az Igazgatóság látja el. Az Igazgatóság elnökét és tagjait a Miniszter nevezi ki és hívja vissza. Az Igazgatóság hatáskörébe tartozik egyebek mellett az állami tulajdonú gazdasági társaságok esetében a legfőbb szerv ülésén képviselendő álláspont (mandátum) kiadása. Az Igazgatóság tagja csak a jogszabályoknak, az alapító okiratnak, valamint az MNV felett részvényesi jogokat gyakorló Miniszter határozatainak van alávetve. A részvényesi jogokat gyakorló Miniszter azonban az Igazgatóság részére írásban utasítást adhat, amelyet az végrehajtani köteles. Így eseti jelleggel az Igazgatóság által ellátott feladatokat – közte a tulajdonolt vállalkozások legfelsőbb döntéshozó szerveinek gyűlésén meghozandó stratégiai üzletpolitikai döntésekre vonatkozó mandátum kialakítását is – a Miniszter magához vonhat.
- 13) Az MVM legfőbb szerve a közgyűlés, mely a részvényesek összességéből áll. Az MNV az MVM alapszabálya szerint közgyűlési hatáskörbe tartozó ügyekben a tulajdoni

arányának megfelelő szavazati joggal rendelkeznek a közgyűlésben. A közgyűlés néhány kivételtől eltekintve határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza. A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik egyebek mellett az üzleti- és stratégia terv, valamint a beszámoló és üzleti jelentés elfogadása, továbbá az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjainak megválasztása, visszahívása.

- 14) Az MVM mellett az MNV-hez tartozó vállalkozások közül energetikai tevékenységet lát el a Tiszavíz Vízerőmű Energetikai Kft., amely a tiszalöki és kiskörei vízerőmű üzemeltetője. Az MNV-hez tartozó jelentősebb vállalkozások a Magyar Posta Zrt., a Szerencsejáték Zrt., MÁV Zrt., illetve az MNV portfólió jelentős részét teszik ki az alapvetően személyszállítási és ehhez kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtó Volán busztársaságok. Szintén jelentősnek tekinthetők az MNV-hez tartozó vízközmű szolgáltatók (DMRV Zrt., DRV Zrt., ÉDV Zrt., ÉRV Zrt., TRV Zrt.), amelyek mellett egyéb területen tevékenykedő vállalkozások is találhatóak. Az MNV-hez tartozó egyéb vállalkozások tevékenysége nem kapcsolódik versenyjogi szempontból releváns módon az EFT és az EFS gázipari tevékenységéhez.
- 15) Az MNV-hez tartozó vállalkozások a 2012. évben nettó árbevételük több, mint kétharmadát Magyarország területén érték el.

Az EFT és az EFS

- 16) Az EFT a Magyar Energia Hivatal (a továbbiakban: MEH) által kibocsátott, 238/2009. sz. kereskedői engedélye alapján gáz nagy- és kiskereskedelemre, valamint kapcsolódó közvetítői szolgáltatások nyújtására, továbbá Magyarország határain keresztül történő földgázszállításra jogosult. Az EFT a PRG-vel megkötött hosszú távú földgázszállítási szerződés alapján földgázt importál, amelyet a PRG az orosz földgáz kitermelésével és kereskedelmével foglalkozó Gazprom társaságtól vásárol. Az EFT az import földgázt túlnyomórészt Magyarországon, valamint kis mennyiségben néhány más EU-tagállamban és balkáni országokban értékesíti. Magyarországon az EFT a földgázt kiskereskedők/kereskedők, jellemzően egyetemes szolgáltatók, ipari fogyasztók és erőművek számára értékesíti (kisebb cégek, valamint lakossági fogyasztók számára közvetlenül nem értékesíti).
- 17) Az EFS a MEH által kibocsátott, 237/2009. sz. engedély alapján a Magyarországon található földgáztároló telepein gáztárolási tevékenység végzésére jogosult. Az EFS jelenleg négy földalatti gáztároló létesítményt üzemeltet, helyileg Zsanán, Hajdúszoboszlón, Kardoskúton és Pusztadericsen, egységes rendszert képezve.
- 18) Az EFT és az EFS 2012. évi nettó árbevétele, továbbá az EFT és az MVM által közösen irányított Powerforum Zrt. 2012. évi nettó árbevételének fele együttesen meghaladta a 15 milliárd forintot, és annak több mint kétharmada Magyarország területéről származott.

III.

A magyarországi földgázszolgáltatás főbb jellemzői

- 19) A magyar földgázpiac legalapvetőbb jogforrása a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: Get.), és a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet (Vhr.). Ezekhez társul a Magyar Földgázrendszer Üzemi és Kereskedelmi Szabályzata (ÜKSz), mely a Get. rendelkezéseit a Vhr. szabályainak segítségével konkretizálja.

Földgázszállítás

- 20) A magyarországi földgázszállító vezetékek üzemeltetője a MOL Földgázszállító Zrt. (a továbbiakban: FGSZ). Az FGSZ-nek a fenti 19) pont szerinti jogszabályok által meghatározott keretek között a földgázvezetékhez való hozzáférést (beleértve az országhatárt keresztező vezetékeket is) diszkriminációmentesen kell biztosítani az azokat igénybe venni jogosultak számára.
- 21) A hozzáférésre vonatkozó magyar szabályozás összhangban van az Európai Parlament és Tanács földgázszállító hálózatok feltételeiről szóló 715/2009/EK rendeletében foglaltakkal. A rendelet továbbfejlesztése ugyanakkor folyamatban van. Az erre vonatkozó, a földgázszállító rendszerekben alkalmazott kapacitás-allokációs mechanizmusokat szabályozó üzemi és kereskedelmi szabályok létrehozásáról és a 715/2009/EK rendelet kiegészítéséről szóló bizottsági rendelet (a továbbiakban: CAM NC) tervezete 2013. májusára elkészült¹, és a rendelet jelenlegi tervek szerint 2015. novemberében lép hatályba. A jövőbeni piaci helyzet szempontjából a tervezet két legfontosabb rendelkezése az aukciós mechanizmusok kötelező alkalmazása, valamint a határ két oldalán lévő kapacitás kapcsolt kapacitástermékként történő értékesítésére kötelezés, mely rendelkezések Magyarországon is közvetlenül alkalmazandók lesznek.
- 22) A földgázszállítási rendszerüzemeltető (a továbbiakban: TSO) független és diszkriminációmentes működését elsődlegesen azok a szigorú szétválasztási szabályok biztosítják, amelyeket a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2009/73/EK Irányelv vezetett be. A szétválasztási szabályok – amelyeket a Get. 120-121/I.§-ai implementáltak – biztosítják a TSO szervezeti függetlenségét, különösen az alábbi követelményeknek való megfelelés útján:
- A TSO-nak rendelkeznie kell mindazon pénzügyi, technikai, fizikai és emberi erőforrásokkal, amelyek szükségesek a kötelezettségei ellátásához, és a szállítási tevékenység végzéséhez;
 - a TSO-nak a vertikálisan integrált vállalkozás bármely más részétől független, tényleges döntéshozatali jogokkal kell rendelkeznie azon eszközök tekintetében, amelyek a szállítóvezeték működtetéséhez, fenntartásához és fejlesztéséhez szükségesek;
 - a vertikálisan integrált vállalkozás semmilyen más része sem gyakorolhat sem közvetlen, sem közvetett befolyást a TSO piaci magatartására, ideértve a mindennapi tevékenységét, a hálózat kezelését, és a tíz éves hálózatfejlesztési

¹ <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/13/st09817.en13.pdf>

- tervet is. Mindezen túl a TSO irányítási rendszerének és alapszabályának is biztosítania kell a független döntéshozatali folyamatot és a szétválasztási szabályoknak való megfelelést;
- a TSO munkavállalóinak és vezető tisztségviselőinek szigorú összeférhetlenségi szabályoknak kell megfelelniük;
 - a TSO köteles továbbá megfelelési programot kidolgozni. A megfelelési programban be kell mutatni azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják a megkülönböztetés-mentes, független működést. A szállítási rendszerüzemeltetőnél a megfelelési program végrehajtását független megfelelési ellenőr ellenőrzi, aki garantálja, hogy a TSO valóban függetlenül és megkülönböztetés-mentesen működik.

Elsődleges földgázbeszerzés

- 23) A magyarországi éves földgázfelhasználás mintegy 11 milliárd m³, mely három forrásra épül:
- a túlnyomórészben a MOL által kitermelt magyarországi földgáz, amely a 2010-2012. években a hazai szükséglet 20-25 százalék közötti részét fedezte, valamint
 - az import, melynek a 2010-2012. években
 - valamivel kevesebb, mint fele az ukrán-magyar határt keresztező Testvériség vezetéseken;
 - valamivel több, mint fele pedig az osztrák-magyar határt keresztező HAG vezetésekenérkezett Magyarországra.

Hazai termelés

- 24) A MOL által kitermelt földgázt hosszútávú (10 éves) szerződés keretében az EFT vásárolja meg. Annak 50 százalékát azonban a Bizottság M.3696. számú (E.ON/MOL) döntésében előírt kötelezettség alapján [...]. Ezen kötelezettségének az EFT ezideig eleget tett. Az 1) pont szerinti Részvény Adásvételi Szerződés szerint ezen kötelezettségnek való megfelelést az MVM átvállalja az EFT-től.

Testvériség gázvezeték

- 25) A Testvériség gázvezetéken (éves kapacitása: kb. 20 milliárd m³) az EFT a 2015. év végén lejáró hosszútávú szerződés (a továbbiakban: Gazprom szerződés) keretében importál földgázt a PRG-n keresztül a Gazpromtól [lásd még: 6) pont].
- 26) A Gazprom szerződés értelmében döntően a mindenkori kőolaj árához kötött áron, meghatározott évi földgáz mennyiséget (ACQ) vásárol az EFT. Amennyiben az adott évi ACQ legalább egy, a szerződésben meghatározott százalékát az EFT nem vásárolja meg,

akkor kötbérfizetési kötelezettség terheli, illetve azt meghatározott feltételek mellett (az adott évi minimális mennyiség felett) a következő évre átviheti. [...].

- 27) A Bizottságnak a 24) pontban már hivatkozott M.3696. számú (E.ON/MOL) számú döntése azt is előírta kötelezettségként az EFT részére, hogy nyilvános aukció (gas release program – GRP) keretében a 2013. év végéig versenyképes áron évi 1 milliárd m³ földgázt köteles felkínálni értékesítésre a piaci szereplők számára. Az EFT a fenti kötelezettségének eleget tett, a 2011. évtől [...]. Ennek alapvető oka az, hogy [...].

HAG gázvezeték

- 28) A HAG vezeték elvi, minden körülmények között rendelkezésre álló (nem megszakítható) kapacitásokra felajánlható kapacitása kb. 12,2 millió m³/nap, azaz kb. 4,4 milliárd m³/év, azonban technikailag ez a kapacitás további kb. 2,2 millió m³/nap, azaz 840 millió m³/évnyi kapacitással növelhető, amelyet az FGSZ megszakítható kapacitásként értékesít. Ennek megfelelően a HAG vezeték napi maximális átteresztőképessége kb. 14,4 millió m³, éves maximális átteresztőképessége kb. 5,2 milliárd m³. A nem megszakítható kapacitások iránti igény az utóbbi években közel 100 százaléka a teljes, egész évben rendelkezésre álló kapacitásnak, a megszakítható kapacitások iránti igénnyel együtt számított teljes kapacitásigény azonban jelentősen meghaladja a fizikailag szállítható mennyiséget.
- 29) A HAG gázvezeték iránti igények előzőek szerinti növekedése annak következménye, hogy a HAG vezetéken spot áron behozható földgáz ára fokozatosan alacsonyabbá vált a Gazprom szerződés alapján importálható földgáz áránál [lásd még: 27) pont].
- 30) Az arra jogosult vállalkozások a földgázszállító vezetéket üzemeltető FGSZ által tartott aukciók keretében biztosíthatnak maguknak kapacitást a HAG gázvezetéseken. A 2011. július 1-jével kezdődő és 2012. június 30-ig tartó 2011/2012. ún. gázévre nézve azonban a földgáz biztonsági készlet mértékéről, értékesítéséről és visszapótlásáról szóló 13/2011. (IV.7.) NFM rendelet (a továbbiakban: Fbkr.) közvetlen hozzáférést biztosított az MVM-csoportba tartozó MVM Partner Zrt. (a továbbiakban: MVMP) és az EFT részére a HAG gázvezeték kapacitásaihoz. A rendelet módosítása révén ugyanez megtörtént a 2012/2013. és a 2013/2014. gázévekre nézve is. A hatályos Fbkr.:
- a 4. § (1) bekezdés a-d) pontjaiban meghatározott célokra az MVMP és az EFT részére együttesen egyszeri 0,585 milliárd m³ földgázt biztosít a földgáz biztonsági készletből;
 - melynek 2014. július 1-jei visszapótlása céljából a 6. § alapján az MVMP-t és az EFT-t a HAG illetve a Testvériség gázvezetéken éves szinten együttesen 2,9 (MVMP 2,2, EFT 0,7) milliárd m³ kapacitás illeti meg.
- 31) Az MVMP és az EFT az Fbkr. szerinti lehetőségét (mely lényegesen meghaladta a visszapótláshoz szükséges mennyiséget) a 2011/2012. és a 2012/2013. [...]. Ezzel a kapacitások [...] lekötötték, és a hatályos Fbkr. alapján [...]. Ugyanakkor az MVMP -

csak úgy, mint az előző gázévekben - a megszerzett kapacitásjog [...] ². Figyelembe véve, hogy a nem megszakítható kapacitások [...]

- 32) A HAG vezetéken való szállításhoz nem csak az FGSZ által üzemeltetett magyarországi belépési (entry) ponton, hanem annak osztrák oldalán (exit) is rendelkezni kell kapacitással. Az [...].

Földgáz-kereskedelem

- 33) Földgáz-kereskedelemmel minden olyan vállalkozás foglalkozhat, amelyik teljesíti a Get. feltételeit és engedélyt szerez a Magyar Energia és Közmű-szolgáltatási Hivataltól (a továbbiakban: MEKH). Jelenleg az EFT és az MVM-csoport mellett további 5-7 nagyobb és több kisebb vállalkozás rendelkezik engedéllyel. A nagyobb vállalkozások többsége nagy nemzetközi vállalkozáscsoportok (pl.: RWE, GDF, EDF) tagja.
- 34) A földgáz-kereskedelmi tevékenységben belül a felek az alábbi vevőcsoportok számára értékesítenek:
- Földgáz továbbértékesítése más kereskedőknek (nagykereskedelmi piac), kivéve a földgáz értékesítést egyetemes szolgáltatók (ESZ-ek) részére, ESZ célokra;
 - Földgáz továbbértékesítése ESZ célokra;
 - Földgáz értékesítése erőműveknek;
 - Földgáz értékesítése nagy ipari vevőknek (500 m³/h feletti mérőórával rendelkezők);
 - Földgáz értékesítése kis és közepes ipari vevőknek (500 m³/h alatti mérőórával rendelkezők).
- 35) Az ESZ-ek ellátása nagymértékben szabályozott, kötelesek három évre szerződésben biztosítani földgázbeszerzésüket. Az EFT és a legnagyobb magyar gázkitermelő, a MOL köteles nekik a szükséges mennyiséget felajánlani szabályozott áron. Ugyan használhatnak alternatív gázbeszerzési forrásokat is, azonban mivel a jelenlegi piacot a csökkenő kereslet jellemzi, az ESZ-eknek jellemzően nincs szükségük a szerződött mennyiségek feletti további földgáz beszerzési forrásokra a szerződéseik lejártáig.
- 36) Az egyes vevőcsoportokra nézve az MVM-csoport és az EFT részesedését a magyarországi földgáz-értékesítésből az 1. táblázat foglalja össze.

1. táblázat

Az MVM-csoport és az EFT részesedése a 2012. évi magyarországi földgáz-kereskedelmi forgalomból (értékesített mennyiség alapján)

Vevőcsoport	MVM-csoport	EFT	Együtt
Kereskedők (kivéve ESZ-ek)	15-20	45-50	60-65
ESZ-ek	–	90-95	90-95

%-ban*

² [...]

* A pontos értékek üzleti titkot képeznek

Erőművek	0-5	30-35	35-40
Nagy ipari vevők	–	10-15	10-15
Kis- és közepes ipari vevők	0-5	0-5	0-5

Földgáztárolás

- 37) Magyarországon a tárolói kapacitások használata teljes mértékben szabályozott. Összhangban az EU-szabályozással a Get., a Vhr. és a Földgáz biztonsági tárolásáról szóló 2006. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fbktv.) szerint gáztároló üzemeltetését:
- egyrészt jogilag és könyvviteli szempontból is szétválasztott entitások végezhetik;
 - másrészt a tározói kapacitással kapcsolatos kereskedelmi feltételek oly módon szabályozottak, hogy a földgáztároló tulajdonosa/működtetője nem élhet árdiszkriminációval vagy kizáró intézkedésekkel (a szabályozás legfőbb területei: a rendszerfelhasználók tárolókapacitásokhoz való hozzáféréseinek szabályozása; a szabályozott szolgáltatások szabályozott díjai; valamint szabályozott szerződéses jogviszony).
- 38) Magyarországon földgáztárolóval az EFS mellett [lásd: 17) pont] a 2010. év óta a MOL irányítása alá tartozó MMBF Földgáztároló Zrt. (a továbbiakban: MMBF) rendelkezik. Az EFS tárolóinak kapacitása 4,9 milliárd m³, az MMBF tárolójáé pedig 1,9 milliárd³. Az MMBF tárolási kapacitásainak egy jelentős részét leköti azonban, hogy abban kerül tárolásra a földgáz biztonsági készlet, melyet az Fbktv. alapján a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetségnek (a továbbiakban: Szövetség) kell létrehoznia és fenntartania. Az Fbktv. alapján a földgáz biztonsági készlet mértéke 2013. július 1-jétől 0,615 milliárd m³, 2014. július 1-jétől pedig [az EFT és az MVMP részére felszabadított 0,585 milliárd m³ visszapótlását követően, lásd 30) pont] 1,2 milliárd m³.
- 39) Az EFS tároló kapacitásait és az MMBF tároló kapacitásainak a biztonsági készlet feletti részét földgáz kereskedelemmel foglalkozó vállalkozások vehetik igénybe átmeneti tárolás, illetve abból történő átmeneti földgáz beszerzés céljából. Az ilyen, kereskedelmi célú földgáztárolás magyarországi forgalmából az MMBF a piacra lépését követően fokozatosan növelte részesedését. A 2012/2013. gázévben az EFS és az MMBF mintegy 75-25 százalékos arányban osztozott a forgalmon.
- 40) Új földgáz tároló létesítése jelentős beruházást igényel. Szakmai becslések szerint az MMBF földgáz tárolója létesítésének költsége 1500 milliárd forint volt, megépítése pedig közel 3 évet vett igénybe.
- 41) A Magyarországgal szomszédos országokban összességében jelentős földgáz tároló kapacitások vannak. Ezek igénybe vétele magyarországi vállalkozások részéről elvileg reális lehetőség. Erre azonban eddig nem került sor, mert Magyarországon jelentős túlkínálat van tárolói kapacitásokból (a kihasználtság 50 százalék körüli).

IV.

A magyarországi villamos energia szolgáltatás főbb jellemzői

- 42) Magyarországon a villamos energiaszolgáltatási tevékenységet – a hatályos EU szabályozással összhangban állóan – a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) szabályozza. A Vet. rendelkezései alapján villamos energia termelésével (erőmű üzemeltetésével) és villamos energia kereskedelemmel bármely vállalkozás foglalkozhat, amely rendelkezik a MEKH engedélyével. A villamos energia kereskedő vállalkozások a szállító vezetékhez (beleértve az országhatárt keresztező vezetékeket is) szabályozott módon, diszkrimináció mentesen juthatnak hozzá.
- 43) Magyarországon több vállalkozás foglalkozik a villamos energia termelésével, illetve kereskedelmével. A kereskedelmi tevékenység magyarországi forgalmából legnagyobb részesedéssel, az MVM-csoportba tartozó MVMP rendelkezik, amelyet a MEKH a Vet. alapján un. jelentős piaci erejű (JPE) vállalkozásnak minősített, és előírta számára, hogy nyilvános aukciókon olyan mennyiségben értékesítsen villamos energiát, hogy részesedése annak magyarországi forgalmából 40 százalék alá csökkenjen.
- 44) 2012 szeptembere óta Magyarország, Szlovákia és Csehország szervezett villamos energia piacai összekapcsolódnak, és ez a közeljövőben várhatóan Lengyelország és Románia tekintetében is megvalósul majd.
- 45) A magyar, a szlovák és a cseh piacok előzőek szerinti összekapcsolása és a földgáz világpiaci árának csökkenése hatására érezhetően csökkent a villamos energia ára. Ez jelentősen csökkentette a magyarországi földgáztüzelésű erőművek versenyképességét. A Gazprom szerződés alapján Magyarországra érkező földgáz ára ugyanis lényegesen magasabb, mint a nemzetközi spot (azonnali) piacokon érvényesülő ár [lásd 27) pont], mely áron a magyarországi vállalkozások csak a korlátos kapacitású HAG vezetéken tudnak földgázt beszerezni.

A kiegyenlítő villamos energia

- 46) A villamos energián belül meghatározó jelentőségű az un. kiegyenlítő villamos energia (teljesítmény tartalék), mely biztosítja a villamos energiatermelés és fogyasztás minden pillanatban fenntartani szükséges rendszerszintű egyensúlyát.
- 47) A kiegyenlítő villamos energiaszolgáltatás egyetlen vásárlója a magyarországi villamos energia rendszer átviteli rendszerirányítója az MVM-csoportba tartozó MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt. (a továbbiakban: MAVIR). A MAVIR, mint átviteli rendszerirányító a kiegyenlítő szabályozáshoz szükséges teljesítmény tartalékokat a vonatkozó nemzetközi előírások, megállapodások, az általa becsült várható rendszerterhelés, a mérlegkör-menetrendek és a kiegyenlítő szabályozás biztonságának figyelembevételével határozza meg. Ennek biztosítása érdekében az alábbi teljesítménytartalékok kerülnek lekötésre: primer tartalék, szekunder tartalék (fel- és leszabályozás), tercier tartalék (fel- és leszabályozás).

- 48) A kiegyenlítő villamos energiaszolgáltatást nyújtó vállalkozásoknak olyan különleges feltételeknek kell megfelelniük, mint a termelés gyors változtatásának képessége (reakcióidő), nagyfokú rugalmasság, megfelelő mennyiségű szabad kapacitások. A követelményeknek való megfelelés eltéréseire tekintettel a szekunder tartalékok elsősorban a gáztüzelésű erőművek szolgáltatják, a primer és a tercier tartalékokat pedig a nem gáztüzelésű erőművek.
- 49) A kiegyenlítő villamos energiaszolgáltatás magyarországi forgalmából az MVM-csoport rendelkezik a legmagasabb, és időben növekvő részesedéssel. Az MVM-csoporthoz tartozó erőművek (Paksi Atomerőmű, az olajtüzelésű GTER, a szénttüzelésű Vértesi Erőmű és a gáztüzelésű Bakonyi Erőmű) mennyiség alapján a teljes forgalom mintegy 45-55* százalékát adják. A forgalomból további 15-25* százalékkal rendelkezik az a két erőmű (a szénttüzelésű Mátrai és a gáztüzelésű Dunamenti*), amelyekben az MVM-csoportnak irányítási jogot nem biztosító kisebbségi részesedése van. Az MVM-csoport erőműveinek és a kisebbségi tulajdonában lévő erőműveknek az együttes részesedése [...] a primer és a tercier tartalékok esetében.

V.

A földgáz piac szereplőinek nyilatkozatai

- 50) A vizsgáló eljárása [Tptv 47. § (1) bekezdés] során a Tptv 65. § (3) bekezdése alapján:
- 6 földgáz kereskedőt (Tigáz, MET, EconGas, Shell, NRG, Centrex),
 - 4 földgáztüzelésű erőművel rendelkező kereskedőt (RWE, GDF Suez, EDF, IFC),
 - 3 földgáztüzelésű erőművet (Alpiq Csepel, Pannonpower, Dunamenti erőmű) és
 - 9 ipari nagyfogyasztót (Nitrogénművek, BorsodChem, Dunaferr, Hungrana, Hamburger Hungária, MAL, Guardian, Alcoa, GE), illetve az Ipari Energiafogyasztók Fóruma Egyesületét
- keresett meg az alábbi fő témakörökben: a megkérdezettek beszerzési forrásai, gyakorlata; a szabályozással kapcsolatos véleményük és gyakorlati tapasztalatuk; a tárolói szolgáltatásokkal kapcsolatos álláspontjuk; az általuk relevánsnak tartott piaci fejlemények; a földgáz-kereskedelem földrajzi dimenziója; az összefonódásról alkotott véleményük, beavatkozási javaslatuk és egyéb észrevételeik. A válaszokból az alábbi 51–54) pontokban foglalt főbb következtetések vonhatók le.
- 51) Az összefonódás piacra gyakorolt hatásait jelentősen befolyásoló múlt- és jövőbeli piaci fejlemények közül a piaci szereplők alapvetően hármat emeltek ki: a Közép- Kelet-Európai Szervezett Földgázpiac Zrt. (a továbbiakban: CEEGEX) megjelenését, a szlovák-magyar földgáz szállítóvezeték működésbe lépését és a Gazprom (hosszú távú földgázszállítási) szerződésnek a lejártát. Mind pozitív, mind pedig negatív irányban érkeztek észrevételek

* A pontos érték üzleti titkot képez

* A pontos érték üzleti titkot képez

* Módosítva a 2013. augusztus 7-én kelt, Vj/31-144/2013. sz. határozattal.

ezekkel összefüggésben, de abban megegyeztek az álláspontok, hogy mindegyik jelentős hatással volt/lesz a piacra. A CEEGEX megjelenésével, illetve a szlovák-magyar földgáz szállítóvezeték működésbe lépésével összefüggésben egyaránt azt azonosították problémaként a piaci szereplők, hogy a források hiányában egyik sem hozott/hozhat jelentős változásokat a piacon. Viszont pozitívnak értékelték a piaci szereplők, hogy a CEEGEX megjelenésével növeli a transzparenciát piacon, illetve árreferenciát biztosít; míg a szlovák-magyar földgáz szállítóvezeték több piaci szereplő szerint növelheti a szállítási útvonalak és források diverzifikációját, ezáltal pedig a piac likviditását. A Gazprom (hosszú távú földgázszállítási) szerződés lejártával összefüggésben kevés konkrét észrevétel érkezett a piaci szereplők részéről, de abban egyetértettek az azt kiemelőket, hogy a szerződés lejárta új lehetőségeket teremthet a piacon, illetve hogy az MVM-nek a szerződések megújításában való szerepe fontos hatással lesz az MVM-nek a magyar földgázpiacon betöltött szerepére is.

- 52) A piaci szereplők minden csoportja által problémaként azonosított jelenség a piac jogi környezetének gyors és kiszámíthatatlan (valamint az álláspontjuk szerint helyenként nem EU konform módon történő) változása. Ennek legjellemzőbb megnyilvánulása az elmúlt évekből az Fkbr. hatályba lépése volt, amely a piaci szereplők egyöntetű véleménye szerint az MVM-nek és az EFT-nek olyan versenyelőnyt biztosított, amelynek a révén a többi piaci szereplőnek a HAG-hoz való hozzáférése erősen korlátozottá vált. Így a piaci szereplők által megfogalmazott javaslatok között rendszerint elsőként, hangsúlyosan szerepelt a tranzit és határkeresztező kapacitásokhoz való diszkriminációmentes hozzáférés feltételeinek megteremtése a piacon. Szintén a szabályozással összefüggő igény a piaci szereplők részéről a politikai intervenciók csökkentése a piacon (ehhez kapcsolódóan pedig egy versenyzöbber piac megteremtése), amely szorosán összefonódik azokkal az észrevételekkel, amelyek kifogásolják, hogy a Magyar Állam szabályozói és tulajdonosi szerepe az MVM erős piaci jelenléte révén némiképp összemosódik az energia piacokon.
- 53) A tárolói szolgáltatásokkal összefüggésben a piaci szereplők nem azonosítottak jelentős versenyproblémákat. A piaci szereplők többsége úgy ítélte meg, hogy a jelenlegi szabályozási környezet alapvetően biztosítja a földgáztárolási kapacitásokhoz való diszkriminációmentes hozzáférést a rendszerhasználók számára, illetve a szabályozás teljesnek tekinthető.
- 54) A piaci szereplők véleménye az MVM jövőbeli piaci szerepének alakulásával összefüggésben alapvetően megegyezett: mindannyian az MVM piaci szerepének erősödésével, egy megkerülhetetlen, domináns energiapiaci szereplő létrejöttével számolnak, amelynek az összefonódás révén nagyban megnő a lehetősége arra, hogy diszkriminatív feltételeket alkalmazzon a piac többi szereplőjével szemben. Ezért a piaci szereplők véleménye szerint az MVM tevékenységét az összefonódást követően folyamatos monitoringnak kell kísérnie az illetékes hatóságok (különösen a MEKH) részéről.

VI.

Az engedélykérési kötelezettség

Összefonódás

- 55) A Tpv. 23. § (1) bekezdés b) pontja szerint vállalkozások összefonódása jön létre, ha egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen irányítást szerez további egy vagy több, tőle független vállalkozás egésze vagy része felett.
- 56) A Tpv. 23. § (2) bekezdés a) pontja alapján közvetlen irányítással rendelkezik egy vállalkozás, ha a másik vállalkozás többségi szavazatot biztosító részvényeivel rendelkezik.
- 57) Az adott esetben az MVM az 1) pont szerinti Részvény Adásvételi Szerződéssel megszerzi az EFT és az EFS részvényei 100 százalékát, ami az előzőek alapján – mint több vállalkozás feletti közvetlen egyedüli irányításszerzés – vállalkozások összefonódásának minősül.
- 58) A fenti összefonódás azzal is jár, hogy az MVM és az EFT által közösen irányított Powerforum Zrt. az MVM egyedüli irányítása alá kerül. Ez azonban az eljáró versenytanács álláspontja szerint nem külön összefonódás, hanem a kérelmezett összefonódás szükségszerű következménye. Ezért arról az eljáró versenytanácsnak nem kellett külön döntést hoznia. A kérelmezett összefonódás versenyhatásainak értékelésekor azonban erre a körülményre értelemszerűen figyelemmel kell lennie.
- 59) Az eljáró versenytanács szintén nem foglalkozott ERI és az MVM közötti [...] opciós szerződéssel [lásd 6) pont]. A Versenytanács gyakorlata szerint ugyanis *„A vételi opció önmagában – [...] – nem alapoz meg irányítási jogot, és így nem is minősül a Tpv. 23. § (1) bekezdés b) pontja szerinti összefonódásnak. Másoldalról viszont nem kizárt, hogy az opciós megállapodás egyéb körülményekkel együttesen olyan helyzetet teremt, amely megalapozza a vételi opciós joggal rendelkező vállalkozás számára a tényleges irányítást.”* (Versenytanács Tpv-tel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2012. év, 23.14. pont.) A jelen esetben a vizsgálat ilyen körülményeket nem azonosított.

A küszöbértékek

- 60) A Tpv. 24. § (1) bekezdés szerint a vállalkozások összefonódásához a Gazdasági Versenyhivataltól engedélyt kell kérni, ha valamennyi érintett vállalkozáscsoport [26. § (5) bekezdés], valamint az érintett vállalkozáscsoportok tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevétele együttesen a tizenötmilliárd forintot meghaladja, és az érintett vállalkozás-csoportok között van legalább két olyan vállalkozáscsoport, melynek az előző évi nettó árbevétele a vállalkozáscsoport tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások nettó árbevételével együtt ötszázmillió forint felett van.
- 61) A jelen összefonódás esetében az irányítás alá kerülő EFT és EFS együttesen minősül érintett vállalkozáscsoportnak (a továbbiakban: EFT-EFS-csoport), mert azok az E.ON-csoport tagjaiként jelenleg sem egymástól független vállalkozások.

- 62) Az irányítást szerző MVM állami többségi tulajdonban lévő vállalkozás. A Tpv. 27. § (3) bekezdése értelmében az állami vagy helyi önkormányzati többségi tulajdonban lévő érintett vállalkozások nettó árbevételének kiszámításánál azt a gazdasági egységet alkotó vállalkozást kell számításba venni, amely piaci magatartásának meghatározásában önálló döntési joggal rendelkezik. Ennek a kérdésnek a vizsgálatától az eljáró versenytanács eltekintett, mert az a joghatóság [lásd 63) pont] és az engedélyezhetőség szempontjából is közömbös, hiszen az összefonódás az MVM-csoport (és az EFT-EFS-csoport) nettó árbevételi adatai alapján is engedély-kötelesnek minősül (mindkét csoport 2012. évi nettó árbevétele meghaladta a 15 milliárd forintot). Ráadásul az összefonódás révén az MVM-csoportba kerülő EFT és EFS tevékenysége nem kapcsolódik versenyjogi szempontból releváns módon az MNV-hez tartozó további vállalkozások tevékenységéhez (lásd 14) pont).
- 63) Az összefonódás a Tanács vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK rendelete (a továbbiakban: Fúziós rendelet) alapján nem minősül közösségi léptékűnek, mégpedig függetlenül attól, hogy az MVM rendelkezik-e önálló döntési joggal vagy sem. Az MVM-csoport és az EFT-EFS-csoport mellett ugyanis az MNV-hez tartozó további vállalkozások is nettó árbevételük több mint kétharmadát Magyarországon érték el, ami a Fúziós rendelet 1. cikk (2) és (3) bekezdése alapján is kizárja a közösségi léptéket.

VII.

Az összefonódás értékelése

- 64) A Tpv. 30. §-ának (2) bekezdése szerint a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha – az (1) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve – az összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként.
- 65) A Tpv. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján az eljáró versenytanács az összefonódások horizontális-, vertikális-, portfólió- és konglomerátum hatásait vizsgálta [lásd a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Versenytanács Elnökének 3/2009. számú Közleménye (a továbbiakban: Közlemény) 12. pontját].

Az érintett piacok

- 66) A Tpv. 14. §-a értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. Az érintett termékpiac meghatározásakor a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi piacként azt a földrajzi területet kell számításba

venni, amelyen kívül a) a fogyasztó, illetve az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

- 67) Az összefonódással érintett piacoknak minősülnek mindazok a piacok, amelyeken az összefonódás valamely (akár közvetlen, akár közvetett) résztvevője piaci tevékenységet fejt ki. Érdemben azonban csak azon érintett piacok vizsgálata szükséges, amelyekre nézve a fenti 65) pont szerinti versenyhatások fennállhatnak.

Termékpiacon

- 68) Összhangban az Európai Bizottság M.3696 (E.ON/MOL) ügyben hozott határozatával az eljáró versenytanács abból indult ki, hogy a földgáz kereskedelem nem alkot egységes árupiacot: azon belül az egyes lényegesen eltérő helyzetű vevőcsoportoknak történő értékesítés külön-külön árupiachoz tartozik. A 34)-36) pontban foglaltak alapján a földgáz nagykereskedelmen belül az alábbi elkülönülő árupiacot alkotó vevőcsoportok különböztethetők meg:

- kereskedők (kivéve ESZ-ek),
- ESZ-ek,
- erőművek,
- nagy ipari fogyasztók,
- kis- és közepes ipari fogyasztók.

- 69) A földgáz-tárolást az eljáró versenytanács elkülönült árupiacként vizsgálta.

- 70) A Versenytanács korábbi döntéseiben (pl. Vj-26/2010.) a villamos energia-termelést és nagykereskedelmet – egyezően az Európai Bizottság gyakorlatával – azonos árupiachoz tartozónak minősítette. Az eljáró versenytanács ezt a megközelítést a jelen eljárásra nézve is irányadónak tekintette. Azzal a megszorítással azonban, hogy a villamos energia termelési és nagykereskedelmi tevékenységen belül a kiegyenlítő villamos energia szolgáltatás – sajátosságaira tekintettel [lásd 48) pont] – elkülönült árupiacot alkot.

- 71) A kiegyenlítő villamos energia szolgáltatás különböző típusait az eljáró versenytanács – figyelembe véve a MEKH 727/2008. számú határozatában foglaltakat is – egységes árupiacnak tekintette, azzal azonban, hogy a versenyhatások értékelésénél figyelemmel kell lenni a szekunder szolgáltatás és a földgáz tüzelésű erőművek közötti szoros kapcsolódásra.

Földrajzi piac

- 72) Érintett földrajzi piacnak az eljáró versenytanács a fenti árupiacok mindegyike esetében Magyarország egész területét tekintette.

- 73) Megjegyzi ugyanakkor az eljáró versenytanács, hogy
- a földgáz tárolás esetében a környező országokban lévő jelentős kapacitásokra;
 - a villamos energiatermelés és nagykereskedelem esetében pedig a magyar, a szlovák és a cseh piac összekapcsolására

tekintettel nem zárható ki, hogy a földrajzi piac szélesebb, mint Magyarország. Ennek eldöntését azonban az eljáró versenytanács a jelen eljárásban nem tartotta szükségesnek, mert ezen áru piacok kapcsán a szűkebb (magyarországi) földrajzi piac meghatározás mellett sem mutatkoztak versenyproblémák.

Az összefonódás hatásainak értékelése

Horizontális hatások

- 74) Az összefonódásnak horizontális összefüggésben azokon az érintett piacokon lehet hatása a gazdasági versenyre, amelyeken az összefonódásban résztvevő vállalkozáscsoportok (ténylegesen vagy potenciálisan) jelen vannak.
- 75) Az MVM és az összefonódás révén irányítása alá kerülő EFT azonos tevékenysége a gázkereskedelem. Az MVM-csoport ezen tevékenységét a 2011. évben kezdte meg, és a gázkereskedelmen belül elkülönülő érintett áru piacok közül egyelőre csupán a kereskedők részére történő értékesítés (nagykereskedelmi értékesítés) piacán ért el viszonylag jelentősebb (15-20* százalékos) részesedést. Ezen az érintett piacon az EFT részesedése 40-50* százalék, így az összefonódás megvalósulása esetén az MVM-csoport részesedése 60-65* százalék lenne. A piacon jelenleg – több kisebb szereplő mellett – csak a MET tekinthető jelentősebb vállalkozásnak 25-30* százalékos részesedéssel.
- 76) Az MVM-csoport kialakuló magas érintett piaci részesedése önmagában nem feltétlenül jelent versenyproblémát, mert a földgáz nagykereskedelmi piacon elvileg lehetőség van az importált és a hazai termelésű földgáz közvetlen (elsődleges) beszerzésére is.
- 77) Ez idő szerint azonban az elsődleges beszerzés 65-70* százalékát az EFT, 5-10* százalékát pedig az MVM végzi. A hazai és a Testvériség vezetéken importált földgáz beszerzését hosszú távú szerződések keretében végzi az EFT, ami nyilvánvalóan nem az összefonódás következménye. Az összefonódáshoz kapcsolódik azonban az, hogy az Fbkr. a 2011/2012. és a 2012/2013. gázévet követően, a 2013/2014. gázévre is olyan mennyiségű gázbeszerzési kapacitás jogot biztosított, nagyobb részben az MVMP, kisebb részben az EFT részére a HAG vezetéken, ami gyakorlatilag megakadályozza, hogy a piac többi szereplője a HAG vezetékhez, mint egyedüli versenyképesen elérhető földgáz beszerzési forráshoz hozzáférjen (illetve csak a versenyképességüket rontó áron az MVMP-n keresztül, annak döntésétől függően). Lényeges körülmény az is, hogy a HAG gázvezeték [...].

* A pontos érték üzleti titkot képez

* A pontos érték üzleti titkot képez

* A pontos érték üzleti titkot képez

* A pontos érték üzleti titkot képez

* A pontos érték üzleti titkot képez

* A pontos érték üzleti titkot képez

- 78) Mindezek alapján az eljáró versenytanács álláspontja szerint az összefonódás révén az MVM-csoport olyan mértékű befolyásra tenne szert a földgáz beszerzés, és ezen keresztül a földgáz kereskedelem tekintetében, ami a verseny lényeges csökkenését eredményezhetné.
- 79) Lényeges azonban, hogy az EFT 2013/2014. gázévre vonatkozó stratégiai döntései már megszülettek [lsd. 2) pont], melynél fogva az MVM ténylegesen csak a 2014/15-ös gázévtől lesz abban a helyzetben, hogy az EFT vonatkozásában versenyjogi szempontból is releváns módon gyakorolja a jelen összefonódás eredményeként megszerzett irányítási jogait és alakítsa ki az új entitás közös gázpiaci stratégiáját. Erre figyelemmel pedig az összefonódás engedélyezése pillanatában a 77) pontban jelzett versenyproblémák még nem jelentkeznek viszont a Versenytanács kialakult gyakorlata szerint: „Az összefonódás engedélyezési eljárásban a piaci helyzet, illetve az összefonódás arra gyakorolt hatásai vizsgálatának ki kell terjednie a jövőben, a piaci helyzetben az összefonódástól függetlenül nagy valószínűséggel bekövetkező változásokra is (Vj-107/1998.).” (Versenytanács Tpvttel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2012. év, 30.2. pont.)
- 80) Az előzőekkel összefüggésben meghatározó jelentősége lehet annak, hogy az Fbkr. a HAG-kapacitás jogokat viszont csak a 2013/2014. gázév végéig (2014. július 1-jéig) biztosítja az MVMP (és az EFT) részére [lsd. Fbkr. 6. § (1) bekezdése és 3. § (1) bekezdése]. Nem zárható ki azonban az Fbkr. időbeli hatályának meghosszabbítása, figyelembe véve azt is, hogy arra már két ízben is sor került.
- 81) Ugyanakkor – összhangban a piaci szereplők véleményével – az eljáró versenytanács szerint több olyan piaci fejlemény is azonosítható a közeljövőben, amely enyhítheti a gázimport szempontjából meghatározó határmetszék kapacitások szűkösségét, illetve biztosíthatja az azokhoz való diszkrimináció-mentes hozzáférést a független piaci szereplők számára és így a hazai gázkereskedelmi piac diverzifikációjának a növekedése irányába mutat. Mindenekelőtt ilyennek tekinthető a CAM NC 2015. novemberi hatályba lépése, és annak magyarországi közvetlen alkalmazásának kötelezettsége, mely kezelni fogja az országhatárt keresztező gázvezetékekkel (így a HAG vezetékkel) kapcsolatos alapvetően diszkrimináció-mentes hozzáféréssel kapcsolatos problémákat [lásd 21) pont]. Ezen túl a határmetszék kapacitáskorlátok enyhülését eredményezheti az MVM közös irányítása alatt működő szlovák-magyar földgáz vezeték 2015. évben várható működésbe lépése, amely a CAM NC hatályba lépésére is tekintettel vehető figyelembe.
- 82) Mindezek alapján az eljáró versenytanács úgy ítélte meg, hogy az Fbkr. hatályának a 2013/2014. gázévet követő hatályban tartása esetén is csak viszonylag rövid ideig (legfeljebb másfél évre, azaz két gázévre) maradna fenn a fenti 77) pontban azonosított versenyaggály. Erre is tekintettel az eljáró versenytanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy egy összefonódás engedélyezése pillanatában hipotetikusán (hiszen az Fbkr. hatályban való fenntartása jelen engedélyezés pillanatában még nem látható kellő biztonsággal előre) felmerülő esetleges jövőbeni és átmeneti versenyprobléma elkerülése érdekében aránytalan versenyfelügyeleti beavatkozás lenne az összefonódás megtiltása, és az eljáró versenytanács a fenti viszonylag rövid időre a Tpvtt. 30. § (3) bekezdése szerinti feltétel, vagy kötelezettség előírását sem látta indokoltnak a HAG vezeték diszkrimináció-

mentes használatára nézve. Az eljáró versenytanács szerint – összhangban a piaci szereplők jelzésével – ilyen speciális esetekben (mikor a versenyprobléma hipotetikusan átmenetileg és a jövőben merülhet fel) figyelembe lehet venni a szabályozásból, jelen esetben különösen a versenyszabályozásból eredő kötelezettségeket (pl. Tpv. 21. § szerinti erőfölénnyel való visszaélés tilalma) is. Ezen kötelezettségek (tilalmak) ugyanis egyrészt a megfelelni akaró vállalkozások esetében különösen is alkalmas lehetnek az esetleges jövőbeni és átmeneti versenyellenes megatartásoktól való tartózkodásra, másrészt megadják a GVH számára a beavatkozás lehetőségét.³

Vertikális hatás

- 83) Egy összefonódásnak akkor lehetnek vertikális hatásai, ha az érintett vállalkozáscsoportok a termelési-értékesítési lánc egymást követő fázisaiban tevékenykednek, ami megteremtheti az érdekeltséget arra, hogy az egyik (vagy mindkét) piacon jelentékeny piaci erővel rendelkező vállalkozáscsoport ezt a piaci erőt kihasználja, azaz valamely (vagy mindkét) piacon versenyt korlátozó magatartást folytasson, lezárva az adott piacot (pl. szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózással, árprés révén stb.).
- 84) Káros vertikális hatást eredményező piaclezárás általánosságban kétféleképpen képzelhető el:
- amikor az összefonódás nagy valószínűséggel a termelési-értékesítési lánc alacsonyabb szintjén lévő versenytársak költségeinek emelkedéséhez vezet azáltal, hogy valamely fontos inputhoz való hozzáférésüket korlátozza (inputkizárás), illetve
 - amikor az összefonódás nagy valószínűséggel a termelési-értékesítési lánc magasabb szintjén lévő versenytársakat zárja ki azáltal, hogy megfelelő vásárlói bázishoz való hozzáférésüket korlátozza (fogyasztókizárás).
- 85) Az adott esetben az előzőek szerinti vertikális kapcsolat áll fenn az MVM-csoport földgáztüzelésű erőművei és az általuk tárolásra, illetve azokból történő átmeneti földgáz beszerzésre igénybe vehető, az EFS által végzett földgáz tárolási tevékenység tekintetében.
- 86) A földgáz tárolási tevékenység azonban – és ezt a megkeresett piaci szereplők túlnyomó többsége is megerősítette – megfelelően szabályozott: a szabályozás jelentős korlátot állít az elé, hogy az EFS az MVM-csoport gáztüzelésű erőműveinek versenytársait, versenyt korlátozó módon képes legyen hátrányba hozni. Ennek lehetőségét a szabályozáson túlmenően korlátozza az is, hogy a 2010. év óta az MMBF is végez földgáz tárolási tevékenységet. Ennek következtében fokozatosan csökken az EFS gáztárolóinak kihasználtsága, ami az EFS-nek a versenyt korlátozó stratégiák alkalmazásában való érdekeltségét is mérsékli. Végezetül a szomszédos országokban lévő gáztárolók legalábbis

³ vö. T-5/02. sz., Tetra Laval kontra Bizottság ügyben (EBHT 2002., II-4381. o.), a Bíróság megállapította, hogy a Bizottságnak azt is vizsgálnia kell, hogy a visszaélésre ösztönözöttség milyen mértékben csökkenne, illetve szűnne meg a kérdéses magatartás jogellenességének, különös tekintettel az EUMSZ 102. cikkében az erőfölénnyel való visszaélésre nézve lefektetett tilalomra, a magatartás esetleges lelepleződésének, illetve annak okán, hogy ezt a magatartást az illetékes hatóságok akár közösségi, akár nemzeti szinten üldözhetik, illetve azt pénzbírsággal sújthatják. (az ítélet 159. pontja)

a lehetséges verseny szintjén jelentenek bizonyos verseny-nyomást a magyarországi gáztárolási tevékenységre.

- 87) Mindezek alapján az eljáró versenytanács a gáztárolási tevékenység tekintetében nem azonosított beavatkozásra okot adó vertikális versenyproblémát.
- 88) Szintén vertikális kapcsolat áll fenn az MVM-csoport földgáz tüzelésű erőművei és az EFT által végzett földgáz kereskedelmi tevékenység között. Az EFT és az MVM-csoport ezen kapcsolódása ugyanakkor sajátos abból a szempontból, hogy földgáz kereskedelmi tevékenységet a 2011. év óta az MVM-csoport is végez. Ily módon ugyanis az MVM-csoport a földgáz kereskedelem/földgáz felhasználás tekintetében az összefonódás nélkül is vertikálisan integrált. Jóllehet az MVM-csoport egyre erősödő szereplője a földgáz kereskedelmi piacnak, piaci részesedése azonban az elsődleges földgáz beszerzés és a földgáz kereskedelem (és ezen belül az erőművek részére történő értékesítés) tekintetében is lényegesen alacsonyabb, mint az EFT részesedése. Ezért az összefonódás növelheti az MVM-csoport lehetőségét a vertikális versenyt korlátozó magatartásokban, mind a földgáztüzelésű erőművek (azokon belül is elsősorban a kiegyenlítő villamos energiaszolgáltatást nyújtó erőművek) mind a földgáz kereskedők hátrányára.
- 89) Az erőművek tekintetében azonban az MVM-csoport vertikális korlátozásokban való érdekelttségét jelentősen mérsékli az, hogy részesedése a földgáz tüzelésű erőművek esetében minimális. Bizonyos mértékig erősítheti ugyanakkor ezt az érdekelttséget az MVM-nek a földgáztüzelésű (és a szekunder kiegyenlítő villamos energiaszolgáltatásban jelentős szerepet betöltő) Dunamenti* Erőműben meglévő kisebbségi részesedése.
- 90) Mindemellett az erőművek és a gázkereskedők hátrányára az MVM-csoport által megvalósítható versenykorlátozások lehetősége tekintetében is meghatározó jelentőséggel bír, hogy a földgáz piacok MVM-csoporton kívüli szereplői a jövőben milyen feltételekkel szerezhetnek kapacitásokat a HAG földgáz vezetéken. Az ezzel kapcsolatosan a horizontális hatással összefüggésben kifejtetteket [lásd 76)-82) pontok] a vertikális hatások tekintetében is irányadónak tekinti az eljáró versenytanács, mire tekintettel a vertikális hatások oldaláról sem látott okot a beavatkozásra.

Portfólió hatás

- 91) A portfólió hatás az összefonódás révén létrejövő vállalkozáscsoport által gyártott (forgalmazott) áruk körének bővüléséből adódik. Ez különösen akkor járhat káros versenyhatásokkal, ha egymást kiegészítő (azonos vevők által vásárolt) áruk gyártói (forgalmazói) kerülnek egy vállalkozáscsoportba. Ebben az esetben ugyanis, ha az egyik vállalkozáscsoport valamely áru(k) piacán magas piaci részesedéssel rendelkezik, akkor az összefonódás következtében bővülő vállalkozáscsoport más áru(k) piacán képes lehet versenykorlátozó magatartás (pl. árukapcsolás) érvényesítésére.

* Módosítva a 2013. augusztus 7-én kelt, Vj/31-144/2013. sz. határozattal.

- 92) Portfólió hatás esetében az eljáró versenytanács – nemzetközi versenyjogi gyakorlattal egyező – gyakorlata szerint csak akkor van szükség beavatkozásra, ha azonosíthatók azok a konkrét mechanizmusok, amelyeken keresztül a portfólió-bővülés károsan befolyásolhatja a versenyfolyamatot [Vj-169/2004. 109) pont]. Ennek során figyelemmel kell lenni arra is, hogy a kiegészítő termékek egy vállalkozáscsoport általi forgalmazása jellemzően hatékonysági előnyökkel jár (választék-gazdaságosság, egyablakos vásárlás).
- 93) Az a körülmény, hogy MVM-csoport az összefonódás révén a villamos energia piac mellett a földgáz piacon is a legnagyobb magyarországi szereplővé válik értelmezhető ugyan egyfajta portfólió hatásként, az eljárás során azonban ebből fakadó, az összefonódás megtiltására alapot adó versenyhatások nem voltak azonosíthatók.

Konglomerátum-hatás

- 94) Konglomerátum-hatásról akkor beszélhetünk, ha – jóllehet külön-külön vizsgálva egyetlen érintett piacon sem jön létre vagy erősödik meg gazdasági erőfölényes helyzet – összességében számottevően javul a vállalkozáscsoport vagyoni, pénzügyi illetve jövedelmi helyzete.
- 95) Az EFT és az EFS jelenleg is egy jelentős tőkeerejű nemzetközi vállalkozáscsoport (E.ON-csoport) tagja, mire tekintettel az eljáró versenytanács álláspontja szerint káros konglomerátum-hatással az összefonódás következtében nem kell számolni.

Összegzés

- 96) Mindezek alapján az eljáró versenytanács a Tpv. 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatában az összefonódást feltételek, vagy kötelezettségek előírása nélkül engedélyezte.

VIII.

Eljárási kérdések

- 97) A Gazdasági Versenyhivatal hatásköre a Tpv. 45. §-án, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a Gazdasági Versenyhivatal kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság hatáskörébe (Tpv. 86. §), illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.
- 98) Az eljáró versenytanács határozatát – a Tpv. 73. § (2) bekezdésének alkalmazásával – tárgyalás tartása nélkül hozta meg.
- 99) Az eljáró versenytanács 2013. április 30-i keltezésű, Vj-031-20/2013. számú végzésével a Tpv. 63. § (4) bekezdése alapján a Tpv. 63. §-a (3) bekezdése b) pontjának alkalmazásáról döntött, mire tekintettel a jelen eljárásban nem alkalmazta a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a

továbbiakban: Ket.) 72. § (4) bekezdés a) pontja szerinti egyszerűsített döntést (lásd a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Versenytanács elnökének 2/2013. számú közleménye 12. a) pontját).

- 100) A kérelmező a Tpvt. 62. § (1) bekezdés b) pontja szerinti igazgatási szolgáltatási díjat, továbbá az eljáró versenytanács Tpvt. 63. § (3) bekezdés b) pontjának alkalmazásáról szóló Tpvt. 63. § (4) bekezdése szerinti döntését követően a Tpvt. 62. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően kiegészített igazgatási szolgáltatási díjat határidőben leróta.
- 101) Az eljárást befejező döntést a Tpvt. 63. § (3) bekezdésének bb) pontja szerint a hiánytalan kérelem, illetve a hiánypótlás beérkezését követő naptól számított négy hónapon belül kell meghozni. A jelen esetben hiánypótlás elrendelésére nem volt szükség, így az ügyintézési határidő kezdőnapja – figyelemmel a Tpvt. 63. §-ának (3) bekezdésére – 2013. április 4. Ennek megfelelően – figyelemmel a Ket. 33. §-a (3) bekezdésének b) és c) pontjára, melyek értelmében a belföldi jogsegély eljárás időtartama, illetve a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő (a jelen eljárásban az időbeli átfedések kiszűrésével összességében 41 nap) az ügyintézési határidőbe nem számít be – az ügyintézési határidő 2013. szeptember 16.
- 102) Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpvt. 83. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. augusztus 5.

Dr. Tóth András s.k.
a Versenytanács elnöke
előadó versenytanács tagként eljárva

dr. Miskolczi Bodnár Péter s.k.
versenytanács tag

dr. Berki Ádám s.k.
versenytanács tag